NN 2/2019 (4.1.2019.), Presuda Visokog upravnog suda Republike Hrvatske broj UsII-242/18-9 od 5. prosinca 2018.

VISOKI UPRAVNI SUD REPUBLIKE HRVATSKE

PRESUDA

Visoki upravni sud Republike Hrvatske u vijeću sastavljenom od sudaca toga suda Marine Kosović Marković, predsjednice vijeća, Lidije Vukičević i mr. sc. Inge Vezmar Barlek, članica vijeća, te sudske savjetnice Branke Cvitanović, zapisničarke, u upravnom sporu tužitelja Hrvatski Telekom d.d., Zagreb, Roberta Frangeša Mihanovića 9, koji zastupa Irena Brezovečki, protiv djelomičnog rješenja Hrvatske regulatorne agencije za mrežne djelatnosti, Zagreb, Roberta Frangeša Mihanovića 9, klasa: UP/I-344-03/18-11/104, urbroj: 376-10-18-11 od 21. svibnja 2018., radi utvrđivanja infrastrukturnog operatora i utvrđivanja visine naknade za pravo puta, uz sudjelovanje zainteresirane osobe Općine Zagorska Sela, Zagorska Sela 38, Zagorska Sela, koju zastupa odvjetnica Katja Jajaš, Rijeka, Trg 128. brigade Hrvatske vojske 4., u sjednici vijeća održanoj 5. prosinca 2018.

presudio je

I. Odbija se tužbeni zahtjev za poništavanje djelomičnog rješenja Hrvatske regulatorne agencije za mrežne djelatnosti, klasa: UP/I-344-03/18-11/104, urbroj: 376-10-18-11 od 21. svibnja 2018.

II. Nalaže se tužitelju Hrvatski Telekom d.d. iz Zagreba, Roberta Frangeša Mihanovića 9, da zainteresiranoj osobi Općini Zagorska Sela, Zagorska Sela 38, Zagorska Sela, naknadi troškove spora u iznosu od 3.125,00 kn u roku od 60 dana od primitka ove presude.

III. Ova će se presuda objaviti u »Narodnim novinama«.

Obrazloženje

Osporenim rješenjem pod točkom I. izreke utvrđeno je da je tužitelj (dalje: HT) infrastrukturni operator i ima pravo puta na nekretninama koje se na dan donošenja tog djelomičnog rješenja nalaze u vlasništvu/suvlasništvu Općine Zagorska Sela prema evidenciji Zemljišnoknjižnog odjela Klanjec dostupnoj na Zajedničkom informacijskom sustavu zemljišnih knjiga i katastra – javnoj aplikaciji, na kojim nekretninama HT ima izgrađenu elektroničku komunikacijsku infrastrukturu i drugu povezanu opremu (dalje: EKI) prema podacima o EKI navedenim u Elaboratu za pravo puta za JLS Zagorska Sela broj 13/18 i Geodetskom situacijskom prikazu EKI na katastarskim podlogama (dalje: Elaborat), a koje nekretnine koristi za pristup, postavljanje, korištenje, popravljanje i održavanje svoje EKI. Elaborat je u dijelu o količini, vrsti i prostornom položaju EKI, sastavni dio tog rješenja. Točkom II. izreke utvrđeno je da količinu i vrstu EKI iz točke I. djelomičnog rješenja čine trase kabelske kanalizacije te trase elektroničkih komunikacijskih vodova u zemlji i nadzemnih elektroničkih komunikacijskih vodova navedene u Elaboratu. Točkom III. izreke utvrđena je godišnja naknada za pravo puta za korištenje nekretnina iz točke I. djelomičnog rješenja prema površini zemljišta na kojem se nalazi EKI sukladno podacima navedenim u Elaboratu i vrsti zemljišta navedenoj u evidenciji Zemljišnoknjižnog odjela Klanjec ili podredno Ispostavi za katastar nekretnina Klanjec, dostupnoj na Zajedničkom informacijskom sustavu zemljišnih knjiga i katastra – javnoj aplikaciji, uz primjenu iznosa naknada i načina obračuna određenima u članku 6. i članku 7. stavcima 1., 2., 3. i 4. Pravilnika o potvrdi i naknadi o pravu puta (»Narodne novine«, broj 152/11., 151/14. i 95/17., dalje: Pravilnik). Točkom IV. izreke utvrđuje se da Općina Zagorska Sela ima pravo na godišnju naknadu za pravo puta iz točke III. djelomičnog rješenja od 12. siječnja 2018. nadalje, odnosno od dana uknjižbe prava vlasništva/suvlasništva na nekretninama iz točke I. u korist Općine Zagorska Sela ukoliko je ista nastupila nakon 12. siječnja 2018., prema evidenciji Zemljišnoknjižnog odjela Klanjec dostupnoj na Zajedničkom informacijskom sustavu zemljišnih knjiga i katastra – javnoj aplikaciji. Točkom V. izreke obvezuje se HT da u roku od 8 dana od primitka djelomičnog rješenja napravi obračun godišnje naknade za pravo puta temeljem parametara iz točaka I., II. i III. djelomičnog rješenja te obračun sa svim podacima koji su primijenjeni dostaviti HAKOM-u i Općini Zagorska Sela. Točkom VI. izreke obvezuje se HT u roku od 10 dana od primitka djelomičnog rješenja platiti Općini

Zagorska Sela godišnju naknadu za pravo puta iz djelomičnog rješenja. Svaka sljedeća godišnja naknada za pravo puta plaća se u roku od 8 dana po isteku razdoblja za koje je naknada plaćena. Točkom VII. izreke obvezuje se Općina Zagorska Sela omogućiti HT-u ostvarivanje prava na nekretninama iz točke I. djelomičnog rješenja.

Protiv navedenog rješenja tužitelj je podnio tužbu u kojoj navodi da je između tužitelja i Općine Zagorska Sela sklopljen Ugovor o osnivanju prava služnosti od 25. veljače 2016. i Aneks 1. od 30. svibnja 2016. Ističe da tuženik pogrešno zaključuje kako ugovor sklopljen između Općine i tužitelja više ne proizvodi pravne učinke te upućuje na odredbu članka 8. stavka 4. Pravilnika. Prema Pravilniku do obveze plaćanja naknade dolazi samo u slučaju ukoliko ne postoji uređen ugovorni odnos. Tužitelj osporava da bi ugovor prestao otkazom u smislu izjave Općine o otkazu ugovora od 27. prosinca 2017. Smatra da tuženik pogrešno zaključuje da je otkaz valjan upućujući pri tome na odredbu članka 212. Zakona o obveznim odnosima. Tuženik je propustio raspraviti pravnu prirodu ugovora vezano za okolnost radi li se uopće o ugovoru koji može prestati otkazom. Pri tome upućuje na odredbe članka 240. Zakona o vlasništvu kao i odredbe članka 301. u svezi s člankom 279. stavak 3. Zakona o obveznim odnosima vezanih za raskidni uvjet. Smatra da prema pravnoj prirodi ugovor čije je trajanje vezano s potrebom za korištenje služnosti, koja potreba nepobitno postoji dokle god je EKI u funkciji zbog koje je izgrađena, predstavlja ugovor čije trajanje i učinci prestaju važiti nakon isteka određenog roka odnosno uvjeta u smislu odredbe članka 301. u svezi s člankom 297. stavkom 3. Zakona o obveznim odnosima. Kod ugovora sklopljenih pod završnim rokom ili odgodnim uvjetom niti jedna stranka nema pravo jednostranog otkazivanja ugovora bez obzira radi li se o pravilima stvarnog ili obveznog prava. Otkaz nije propisan zakonom kao način prestanka služnosti, ali je propisan prestanak služnosti istekom roka i ispunjenjem raskidnog uvjeta. Vremensko trajanje ugovora izričito je određeno člankom 8. stavkom 1. Ugovora i to »sve dok traje potreba za korištenjem služnosti«. Konačno, sama priroda uspostavljenog odnosa ne dopušta jednostrani otkaz ugovora. Predlaže da Sud odluči o prethodnom pitanju na način da utvrdi da je otkaz Ugovora o osnivanju prava služnosti od 25. veljače 2016., kao i Aneksa 1. tog ugovora od 30. svibnja 2016., neosnovan te da su predmetni ugovori i dalje na snazi kao i da poništi osporeno rješenje.

Tuženik u odgovoru na tužbu navodi da se tvrdnja tužitelja zasniva na potpuno pogrešnom pravnom stajalištu kako ugovor sklopljen na neodređeno vrijeme ne može prestati sukladno pravilima obveznog prava. Tužitelj se poziva na specifičnu pravnu prirodu tog ugovora te obrazlaže da se ugovor ne može otkazati dok postoji potreba za služnosti, a ista postoji dok na nekretninama u vlasništvu zainteresirane osobe postoji tužiteljeva EKI. Tuženik je jasno obrazložio da je zasnivanje prava puta u smislu Zakona o elektroničkim komunikacijama (»Narodne novine«, broj: 73/08., 90/11., 133/12., 80/13., 71/14. i 72/17., dalje: ZEK) teret na nekretnini koji nastaje izravnom primjenom pravne norme na činjenično stanje, a što proizlazi iz članka 28. stavka 1. ZEK-a. Temeljem te odredbe smatra se da infrastrukturni operator ima pravo puta ako izgradi elektroničku komunikacijsku infrastrukturu i drugu povezanu opremu na općem dobru ili na nekretninama iz članka 27. stavka 1. ZEK-a uz ispunjenje bilo kojeg od zakonom propisanih uvjeta. Tužitelj je uvjete ispunio što je tuženik nedvojbeno utvrdio u postupku koji je prethodio osporenom rješenju te je pravo puta na predmetnim nekretninama stekao temeljem zakona izravno, a u postupku pred tuženikom se utvrđivala količina i vrsta njegove infrastrukture te visina naknade za pravo puta koji je obvezan plaćati vlasniku nekretnine, kako je propisano člankom 28. stavkom 6. ZEK-a. Sklapanjem ugovora o osnivanju prava služnosti na javnim površinama zaključuje se da su tužitelj i zainteresirana osoba zasnovale pravo služnosti na određenim nekretninama bez obzira što je tužitelj na njima već stekao pravo puta temeljem ZEK-a, međutim, neprihvatljiv je navod tužitelja da obveza trpljenja vezano uz EKI mora počivati na dugotrajnom neprekidnom ugovornom odnosu koji mora trajati sve dok na nekretninama u vlasništvu zainteresirane osobe postoji tužiteljeva EKI. Kad je zainteresirana osoba pokretanjem postupka pred tuženikom izrazila volju da joj se rješenjem odredi pravo na naknadu za pravo puta, HAKOM je donio osporeno rješenje te tužbeni navodi kako ugovor nije prestao važiti izjavom o otkazu 27. prosinca 2017., nisu osnovani. Predlaže odbiti tužbeni zahtjev tužitelja.

Zainteresirana osoba u odgovoru na tužbu ističe da je Ugovor i Aneks 1. ugovora otkazan sukladno odredbi članka 212. Zakona o obveznim odnosima te otkaz tog ugovora ne predstavlja prethodno pitanje o kojem bi tuženik bio dužan odlučivati, već tužitelj eventualno svoja prava može ostvariti pred stvarno i mjesno nadležnim sudom. Ovdje se radi o ugovornom odnosu koji je sklopljen na neodređeno vrijeme, čije trajanje dakle nije određeno, a što samo znači da je nesporno postojalo pravo obje ugovorne strane, i tužitelja i zainteresirane osobe, da izazovu prestanak ugovora davanjem redovnog otkaza. Upućuje na odredbe članka 212. Zakona o obveznim odnosima te ističe da ugovor ne sadrži odredbu o dužini otkaznog roka, niti je ona određena Zakonom o obveznim odnosima, otkaz je stvorio pravni učinak prestanka ugovora. Također, pravo puta je u hrvatsko zakonodavstvo uvedeno odredbama ZEK-a i predstavlja zakonsko ograničenje prava vlasništva na koje se ne primjenjuju pravila o služnosti. Naime, to se pravo stječe temeljem zakona izravno, tj. ipso lege, pri čemu upućuje na odredbe članka 28. ZEK-a. Naime, pravo puta utvrđeno ZEK-om u korist infrastrukturnog operatora može se kvalificirati kao tzv. »zakonska služnost«, u kojem slučaju se na njih ne primjenjuju pravila o služnostima. Nadalje ističe da utvrđivanje postojanja ugovora o služnosti između infrastrukturnog operatora i vlasnika nekretnine na kojoj je izgrađena EKI nije upravna stvar. Upućuje na odredbe Zakona o općem upravnom postupku, koji određuje što se smatra upravnom stvari, a ugovorom o služnosti sklopljenim između infrastrukturnog operatora i vlasnika nekretnine na kojoj je izgrađena EKI uređuju se stvarnopravni odnosi između infrastrukturnog operatora i vlasnika